

ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

Великото българско царство на Симеона и Иванъ-Асена II, следъ като отслабва при тѣхнитѣ наследници, пада подъ турско робство.

Настъпва дълга петстотинъ годишна нощъ надъ родната земя. Зареждатъ се теглила, лѣятъ се робски кърви, текатъ сирашки сълзи. Нѣкои по-слабодушни хорица започватъ да се отричатъ отъ своя произходъ, но по-голѣмата частъ отъ българскиятъ народъ запазва буденъ спомена за славното минало на България въ пѣснитѣ, които пѣе по нивята, по сватбитѣ и седѣнкитѣ, — въ приказкитѣ, които старитѣ разказватъ на младитѣ до огнището, — въ домашнитѣ обичаи и пр.

Пламтѣло българско съзнание и въ тъмнитѣ манастирски килии, кждето бледи, бѣлобради монаси преписвали день и нощъ подъ мъждукащето кандило старитѣ български книги, писали нови, превеждали отъ чужди езици.

Народното страдание натегнало. Взели да се показватъ хайдушки чети по гори и пла-

нини, които закриляли роба и отмъщавали на тиранина.

Но пръвъ сепналъ българитѣ отъ робския сънъ великиятъ монахъ отъ Хилендарския манастиръ Отецъ Паисий съ своята безсмъртна Славянобългарска история.

— О, неразумни! защо се срамувате да се наричатебългари? Нима българитѣ не сж имали велика държава и славни царе? Опознайте своя родъ и своя езикъ!

Гласътъ му като гръмъ миналъ надъ родната земя, словата му се излѣли върху ожаденѣлитѣ души, като дъждъ надъ плодородна почва.

И кълнило семето на свободата.

И ето порежда се следъ Отца Паисия цѣла върволица отъ велики монаси, будители на своя злочестъ народъ — Йосифъ Братати, Софроний Врачански, Неофитъ Рилски, Неофитъ Бозвели, Иларионъ Макариополски и още стотици знайни и незнайни монаси и свещеници. Отварятъ се училища, издигатъ се църкви. Рилскиятъ манастиръ служи като огнище, чиито свещенъ огънь запаленитѣ души на монаситѣ разнасятъ по всички, мал-